

Україна-НАТО (КУН), яка була створена у 1997 році для реалізації положення Хартії про особливе партнерство.

НАТО та її держави-члени продовжують надавати логістичну, консультативну та навчальну допомогу українському сектору безпеки та оборони.

Для України стратегічне партнерство з НАТО є невід'ємною частиною євроінтеграційного процесу, оскільки воно доповнює внутрішній процес трансформації в контексті виконання угод про асоціацію між Україною та ЄС, з одного боку, Євроатомом та його державами-членами з іншого.

Повномасштабна агресія Росії щодо України мала на меті, як офіційно було заявлено, відкинути кордони з НАТО. Проте яким би парадоксальним не був розвиток подій, країна-агресор лише збільшила свої точки дотику із Альянсом.

Сьогодні Україна прагне до членства в Європейському Союзі та НАТО, що дозволило б їй залучити більше іноземних інвестицій та підтримки. І забезпечити нашу стійкість та суверенітет. Однак у цьому процесі також важливо підтримувати та розвивати співпрацю з країнами Східної Європи та Балтійського регіону.

Підсумовуючи все вище зазначене, варто сказати, що рівноцінне партнерство для України та ЄС є важливим на цій стадії взаємовідносин та подальшого розвитку як єдиного Альянсу.

Список використаних джерел

1. Валецька І. А. Геополітичні чинники реалізації зовнішньої політики України // Актуальні проблеми міжнародних відносин: ІМВ. – вип. 34, ч. 1. – К., 2002. – С. 13–19.
2. Вдовенко В. М. Проблеми геополітичного статусу України на початку XXI ст. // Актуальні проблеми міжнародних відносин: ІМВ. – вип. 42, ч. 2. – К., 2003. – С. 81–88.
3. Макаренко М. І., Хомутенко Л. І. Європейська інтеграція: навч. Посіб – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 344 с.
4. Пашков М. В. Україна-Росія: шість кроків на східному фронті (мовою оригіналу). Національна безпека і оборона. 2017, № 9. – С. 16–17.

Науковий керівник: доктор історичних наук, професор Чабан А.Ю.

КОНЦЕПЦІЯ «АФРИКАНСЬКОЇ ОСОБИСТОСТІ» БРАЙДОНА ЕДВАРДА ВІЛМОТА

Жиліна Н.В.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

e-mail: viletska.nataliia2318@vu.cdu.edu.ua

Друга половина XIX століття була прогресивним періодом для Африканського континенту, оскільки таке явище як работоргівля до вказаного проміжку часу завдала нищівної шкоди автохтонному населенню та його розвитку. Брайдон Едвард Вілмот був одним із борців за визнання негроїдної раси на рівні з іншими. Свої політичні амбіції став втілювати з 1864 року, коли його

назначили міністром закордонних справ Ліберії. Проте і це не було кінцевим досягненням. Надалі розпочалася активна публіцистична діяльність, спрямована на просування ідей панафриканізму.

Брайдон Едвард Вілмот вважав, що подолання африканцями своєї відсталості пройде швидко, якщо явище торгівлі людьми між Африкою та Європою буде замінено нормальними економічними відносинами. Це, в свою чергу, повинно було зміцнити сільськогосподарську сферу на континенті, вплинуло б на розвиток торгівлі та збільшення додаткових іноземних інвестицій, а мешканці Африки займуть певне становище в людському суспільстві. Загалом работорівля стала перешкодою для суспільного розвитку народів Африки.

Брайдон зазначає ще один не менш важливий наслідок работорівлі – заклики до визнання європейцями «неповноцінності африканців», їх «неісторичність». Як доказ, він вказав, що у XVIII ст. чорношкірі подарували світу багато незвичайних людей. Вони склали список із 27 відомих людей, які закінчили престижні європейські університети. У полеміці з «антропологами» Бред відстоював їхню вихідну позицію, завжди підкреслюючи, що вони, хоч і різні, але рівні. Різні раси мають різні культури, які своєю чергою утворюють світову цивілізацію. Не дивлячись на суперечливі думки перших просвітителів африканців Кроутера та Хортонна про ідеал європейської цивілізації, Брайдон Едвард Вілмот вважав, що варто відроджувати самобутність африканської культури. Такі вислови підкріпили невдоволення населення та додали впевненості у боротьбі за власну культурну та політичну спадщину[1, 175].

У 1872 р. їм було запропоновано гасло «Деколонізація духу». Ним було проголошено заклики до африканців звільнитися від культурного, релігійного рабства, яке вони пережили, чіпляючись за культуру колонізаторів, і заклики до зупинки процесу асиміляції автохтонного населення «європейських негрів» [1, 184].

Брайдон підкреслював властиві відмінності чорної раси від європеїдної раси, ввів у науковий та суспільний обіг твердження «африканська особистість», намагався показати своєрідний психологічний стан жителів африканського материка. Пролунали заклики зберігати свою африканську ідентичність, застерігаючи від перебирання культури Європи. Він був першим, хто використав термін «африканська особистість» у 1865 р. Світогляд Брайдона базувався на національних, навіть націоналістичних устремліннях, тоді як головною метою Кроутера і Холдена була інтеграція в Європу. На думку останнього, африканські елементи є другорядними, а для Брайдона – вирішальними. З цими гаслами Брайдон розпочав власну й першу політичну кампанію в західноафриканській країні Сьєрра-Леоне[2, 207].

Боротьба розпочалася з публіцистичної творчості у власноруч створеній газеті «Negro», яку вперше побачив світ у 1872 р. В одному із квітневих випусків було оприлюднено план створення незалежності від колонізаторів. Там зазначалося про відкриття першого в Західній Африці університету, відкриття муніципалітетів для самостійного управління містами та заснування незалежної

церковної організації. Ці три пункти щонайменше допомогли б відчуті подих свіжого повітря для населення.

Зрештою, незважаючи на величезні перешкоди, умови плану Бреда та помічника тамтешньої церкви пастора Джеймса Джонсона були втілені в життя. 1876 року коледж у Форах-Бей об'єднався з Університетом Даля у Великій Британії, і дипломи його випускників були еквівалентними британським. У 1895 р. м. Фрітаун стало самостійним містом, а його очільником став Семюель Льюїс, що проживав там все своє свідоме життя.

Така політична та освітня активність змусила населення діяти, тому в 1891 р. силами міста та церкви було відмежовано її права. Така релігійна організація проіснувала декілька десятків років[1, 213].

Проте, варто вказати, що сам Брайдон Едвард Вілмот не був прихильником вірувань і церкви африканців, він пропагував християнство та іслам. Інколи у своїх роботах намагався поєднати дві вищезгадані віри з нахилом до християнства, створивши певний синтез, що міг би задовільнити бажання населення.

Очоливши коледж «Ліберія» 1881 р., він увів нові дисципліни, серед яких були декілька арабських та африканських мов, вивчалися релігії за перехресним зразком, а саме: християни мали вивчати основу ісламу, а мусульмани – дисципліни християнства. Така подача матеріалу передбачалася з основною метою – збереження самотності африканської культури. Тому практично весь викладацький склад був з африканців та афроамериканців.

Як націоналіст, Брайдона не був прихильником християнської місіонерської діяльності в Африці. Політичний діяч вбачав великі вади в їхній діяльності – намаганні перетворити християнство з релігії пригноблених на релігію гнобителів. Він засудив місіонерів за те, що вони морально роззброїли населення, позбавили їх своєї духовної спадщини та підпорядкували Африку колонізаторам.

Зокрема, він засудив їхню політику, яка була спрямована на відсторонення місцевої еліти від керівних посад у церковних справах. Він був одним із перших мислителів, які виступали за організаційно незалежну африканську церкву, її самотність та африканізацію її духовенства. Бачення Брайденом колоніалізму складне і суперечливе. На початку XIX ст. діяч вважав, що колоніалізм стане для Африки запорукою прогресу, і що могутні країни будуть спрямовувати свою владу не для занепаду його батьківщини, а задля покращення рівня слабкої підвладної країни. Проте ближче до завершення XIX ст. коли він був впевнений, що метрополії навіть не намагалися проявити повагу до африканської автохтонної влади, не бажали підвищити економічний рівень та самотність, освіченість африканського населення, він засудив діяльність на території Конго короля Бельгії Леопольда. У своїй колоніальній політиці на африканському континенті Бельгія застосовувала примусову працю та дискримінацію за расовою приналежністю, як і більшість інших метрополій[2, 215].

Отже, діяльність Брайдона Едварда Вілмота стала основою для боротьби не лише в локальних осередках, а й на загальноафриканському рівні проти колоніальної системи, яка пригнічувала будь-які прояви автохтонного світобачення. Така боротьба велася під гаслами «культурного націоналізму», «африканської особистості», і головною рушійною силою стали тепер не традиційні вожді, а освічена частина населення.

Список використаних джерел

1. Пушкар'єв О. А. Колоніальна історія Африки. Київ : Інститут історії України НАН України, 2006.
2. Шулежко В. П. Історія Африки в новітній час: Підручник. Київ : Генеза, 2008.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Іржавська А.П.

«АРТХАШАСТРА – ПОГЛЯД В СЬОГОДЕННЯ»

Капустинська І.Р.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Усі документи минувшини дають нам уявлення про дипломатію та політику тих часів. Саме через такі документи, як Артхашастра ми можемо розуміти еволюцію, та який тернистий шлях пройшло таке слово як «політика» та «міжнародне право» до сьогоденних часів. До наших часів, дійшла Артхашастра, складена у IV ст. до н. е. міністром Каутільєю.

На початку XIX століття Радрапатна Шамасатри відкрив світу індійську культуру з іншого боку, донині культура побудовано повністю на релігії перестала такою бути, а постала в новому світлі, законодавства та державотворення на підґрунті економіки та політики. То хто ж такий Каутілья і чому саме його праця стала хоч і епохальною, проте маловідомою на сьогодні?

Каутілья, або ж Чанак'я – , політичний діяч, брахман, людина з гострим політичним та в деякій мірі хитрим розумом, відіграв важливу роль в знищенні влади династії Нанда, який жив у IV тис. до н.е.. То в чому ж криється загадка не знання такої величної постаті, як Каутілья?

Можливо це пов'язано зі стереотипічними погляди на минуле, що в політиці та управлінні державою більш значною була Європа, завдяки таким титанам, як Платон, Арістотель чи Цицерон. Хоча, деякі дослідники, порівнюють внесок в історію політології та всіх сродних дисциплін, Чанак'я з такою величною постаттю епохи відродження, як Макіавеллі. Проте ми не можемо заявляти, що на території батьківщини, тобто Індії, автор Артхашастри так само мало відомий – ні, навпаки, його працею досі користуються політики, а колишній президент Індії